
Vedenjski zemljevidi ljubljanskih trgov in parkov:: Novi izzivi in pogledi na načrtovanje in urejanje prostora

Author(s): Barbara Goličnik

Source: *Urbani Izziv*, Vol. 17, No. 1-2, Pozabljeni modernizem mest / The forgotten modernism of cities (2006), pp. 170-171

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/24920744>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

JSTOR

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Barbara Goličnik

Vedenjski zemljevidi ljubljanskih trgov in parkov: Novi izzivi in pogledi na načrtovanje in urejanje prostora

Izdal: Urbanistični inštitut Republike Slovenije,
Trnovski pristan 2, 1127 Ljubljana
Zanj odgovorna: izr. prof. dr. Kaliopa Dimitrovska Andrews

Zbirka Urbani izziv – publikacije
Urednik zbirke: Ivan Stanič

Predgovora: prof. Catherine Ward Thompson, Ivan Stanič
Recenzent: red. prof. dr. Marko Polič
Lektorica: Nataša Simončič
Portret avtorice knjige: Žiga Koritnik
Kartografija in fotografije: Barbara Goličnik
Obdelava fotografij, oblikovanje in prelom: Biba Tominc
Tisk: Jež & Jež
Naklada: 500 izvodov
Ljubljana 2006

Izdajo znanstvene monografije je sofinancirala Mestna občina Ljubljana,
Oddelek za kulturo in raziskovalno dejavnost

© Barbara Goličnik, 2006

Knjiga *Vedenjski zemljevidi ljubljanskih trgov in parkov: Novi izzivi in pogledi na načrtovanje in urejanje prostora* izhaja iz doktorske disertacije avtorice z naslovom *People in Place: A configuration of physical form and the dynamic patterns of spatial occupancy in urban open public space*, ki preučuje uporabo, razmestitev in način zasedbe javnih odprtih prostorov mestnih središč Edinburga (Škotska, Velika Britanija) in Ljubljane (Slovenija). Je prevod in priredba omenjenega angleškega izvirnika in se posveča izključno ljubljanskim primerom: parkoma Tivoli in Zvezda ter Argentinskemu parku; ter trgom: Trgu republike, Plečnikovemu trgu, Dvornemu, Prešernovemu in Mestnemu trgu. Na podlagi podatkov, zbranih z opazovanji in kartiranjem dogajanja v obliki vedenjskih zemljevidov (GIS), omenjene javne mestne odprte prostore Ljubljane obravnava v širšem in podrobnejšem obsegu, kot so obdelani v osnovnem viru, doktorski disertaciji avtorice.

Razdeljena je v štiri vsebinske sklope. V *Uvodu* je poudarek na utemeljitvi problematike in opredelitvi pojmov, *Utrip ljubljanskih trgov in parkov* se nanaša na empirične podatke v obliki vedenjskih zemljevidov za izbrane prostore posamič in primerjalno, poglavji *Uspešni prostori* in *Uporabnost vedenjskih zemljevidov v načrtovanju in urejanju prostora* pa obravnavata zakonitosti odnosov med uporabniki in prostori, vlogo empiričnega znanja ter s tem vlogo in pomen vedenjskih zemljevidov v načrtovalskih postopkih in procesih odločanja.

S poznavanjem in povezovanjem družbenih razsežnosti prostorov z ekološkimi, oblikovalskimi in kulturnimi vidiki urbanističnega načrtovanja in oblikovanja kot tudi urejanja in programskega opremljanja prostora je publikacija pomemben prispevek k trajnostnemu reševanju prostorskih in okoljskih problemov mestne krajine. Hkrati je tudi prispevek k ozaveščanju o uporabniško prostorskih razmerjih tako načrtovalcev kot tistih, ki odločajo o načrtovanju in urejanju prostora. Predmet obravnave je vsakdanje življenje meščanov, zato je knjiga pomembna tudi z družabnega in rekreacijskega vidika, torej s področja kulture in zdravja, in tako zanimiva za širši krog bralcev.

Knjiga temelji na izhodišču, da je bistvo javnega prostora v soobstoju različnih uporabnikov določenega območja, in da je javni prostor dvosmerni vzajemni proces med ljudmi in prostori. Na podlagi pregleda literature in dejanskega znanja načrtovalcev in oblikovalcev mestne krajine opozarja na nezadostno znanje in predstave o uporabniško prostorskih odnosih v javnih mestnih odprtih prostorih. Bolj kot dejanski načrtovalski praksi se posveča raziskovanju na področju načrtovanja in oblikovanja mestne krajine. Kljub temu pa je tematika prej usmerjena na pomen empiričnih vrednosti kot na povsem teoretične razprave o javnih odprtih prostorih v mestih. Upošteva pristop v načrtovanju in urejanju prostora od spodaj-navzgor preučuje različne odnose med fizičnimi in programskimi lastnostmi trgov in parkov ter njihovimi uporabniki.

Opazovanje in kartiranje vedenj predstavlja glavno tehniko pridobivanja empiričnih podatkov o uporabi trgov in parkov mestnih središč. Čeprav originalni vedenjski zemljevidi vsebujejo zajem vseh potrebnih podatkov, je način njihovega zapisa in prikaza podatkov kljub vsemu tog in ne omogoča iz-

črpnje in podrobne obdelave. Obdelava podatkov s pomočjo GIS pa omogoči obravnavanje vseh preučevanih dejavnikov (vrsta aktivnosti, starost, spol, vremenske razmere ipd.) kot prostorskih informacij in skozi vrednostni sistem vzpostavitev (novega) empiričnega znanja o uporabniško prostorskih odnosih. Take interaktivne GIS podatkovne banke so učinkovito orodje za vzpostavitev, razvoj, nadgradnjo in vzdrževanje (novega) empiričnega znanja o razmestitvi dejavnosti v prostoru, o oblikah in velikostih potencialnih in učinkovitih okoljih posameznih rab, o območjih uspešnih sobivanja različnih rab ter o drugih posameznih ali posebnih razmerjih in razsežnostih, ki so se izkazala kot značilna pri preučevanju in ugotavljanju odnosov med prostori in njihovimi uporabniki.

Za ljubljanske trge in parke je značilna pestra in raznovrstna raba. Trgi so v glavnem prostori prehodov in zbiranja, na katerih različne prostorske členitve spodbujajo tudi pojav raznovrstnih sekundarnih rab, predvsem neformalno sedenje, ustavljanje in čakanje ter rolanje. Parki v glavnem pomenijo prostore počitka in sprostitve, saj se

v njih najintenzivneje in najpogostejše pojavljata rabi kot sta sedenje in sprehajanje. Izmed aktivnih in dolgotrajnejših dejavnosti so predvsem za Tivoli značilni tudi igra, tek in rolanje.

Vzorci zasedbe prostorov so kot rentgenski posnetki, ki odstirajo razsežnosti in oblike prostorov, ki so v fizični strukturi prostora pogosto prikrite ali neprepoznavne. S tem odražajo značaj prostora z uporabniškega vidika. Tak pristop obravnavanja uporabniško prostorskih razmerij osvetli anatomijo prostorov in s tem kritično ovrednoti načrtovanje in oblikovanje odprtih prostorov. Empirično znanje, ki temelji na obravnavi prostorov z vidika uporabe (vedenjski zemljevidi) v načrtovalski praksi lahko pomeni dodatni vidik in spodbudo k ustreznemu načrtovanju prostorov za raznovrstne uporabnike. Za načrtovalsko prakso knjiga torej poudarja pomen poznavanja in prepoznavanja ustreznosti in primernosti prostorov za zasedbe ter pomen potencialov prostora za uporabo tako na podlagi možnosti za uporabo kot z vidika verjetnosti izrabe nosilnosti prostora za eno ali več rab.

NAROČNIK: _____

(točen naslov za račun in identifikacijska številka za DDV)

URBANISTIČNI INŠTITUT RS
Trnovski pristan 2
1127 LJUBLJANA

Naročilo

Naročamo _____ izvodov knjige »Vedenjski zemljevidi ljubljanskih trgov in parkov: Novi izzivi in pogledi na načrtovanje in urejanje prostora«, avtorice dr. Barbare Goličnik.

Cena knjige 31,00 €, s poštnino 31,83 €.

Datum naročila: _____

(žig)

Podpis odgovorne osebe naročnika